

Бојана Вукотић
Народна библиотека Србије
bojana.vukotic@nb.rs

Водич кроз народне библиотеке Републике Српске

Давидовић, Милка. *Водич кроз народне библиотеке Републике Српске*. Бањалука: Народна и универзитетска библиотека Републике Српске, 2008.

Водич кроз народне библиотеке Републике Српске, аутора Милке Давидовић, објавила је Народна и универзитетска библиотека Републике Српске у Бањалуци, 2008. године, у Едицији *Стручна књижа*, у тиражу од 300 примерака. Издавање публикације помогло је Министарство просвјете и културе Републике Српске.

Књига се састоји из седам делова: 1. Увод, 2. Национална библиотека Републике Српске, 3. Матичне библиотеке Републике Српске, 4. Народне библиотеке Републике Српске, 5. Матична служба, 6. Библиотекарство у пракси и 7. Адресар и регистар библиотека.

У првом делу, „Уводу”, дате су опште информације и документи који су важни за библиотечку делатност. Најпре је прецизирана функција *Водича*: да понуди практични приручник који ће допринети тражењу информација и бити од користи библиотечким радницима, корисницима библиотечких фондова и услуга, издавачима, књижарима и установама чији је рад везан за библиотеке. Затим је представљено Друштво библиотекара Републике Српске – и то *Одлуком о оснивању Друштва библиотекара Републике Српске* (Вишеград, 10. 10. 1997) и *Кодексом библиотекара Републике Српске*. Представљена је и мрежа народних библиотека Републике Српске као део јединственог библиотечно-информационог система Републике Српске, који чине: 49 народних, 32 факултетске, 295 школских и 25 специјалних библиотека.

У другом делу *Водича* представљена је Народна и универзитетска библиотека Републике Српске као национална библиотека. Поред општих података (адреса, телефон, факс, електронска пошта, Интернет презентација, директор, радно време), дат је и краћи историјски развој националне библиотеке од Српске читаонице (1866) до Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске (1999). Укратко су приказане делатност Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске и њене функције као националне библиотеке. Дати су подаци о организацији Библиотеке, о условима за рад (простор и опрема, укупан број и структура запослених), о фондовима, систему смештаја и приступа фонду, о каталозима (листним и електронским); приказани су и подаци о резултатима рада Библиотеке (број и структура уписаних корисника, укупан број посета и број издатих публикација), о организацији културних манифестација, издаваштву, чланству библиотеке у асоцијацијама или друштвима, а наведене су и најважније награде које су добили Библиотека или њени радници.

Трећи део *Водича* посвећен је матичним библиотекама Републике Српске – представљено је укупно седам матичних библиотека: Народна библиотека „Филип Вишњић” Бијељина, Народна библиотека Добој, Народна библиотека и музејска збирка Зворник, Матична библиотека Источно Сарајево, Народна библиотека „Ђирило и Методије” Приједор, Народна библиотека Требиње, Српска централна библиотека „Просвјета” Фоча. О свакој матичној библиотеци дати су општи подаци, подаци о условима за рад (простор, опрема, кадар),

организација одељења и служби, мрежа библиотека коју обухвата одређена матична библиотека, фондови монографских и серијских публикација, завичајне збирке, начин прикупљања грађе, каталози, корисници и коришћење услуга, културно-просветна делатност, издавачка делатност, награде и признања.

Највише простора у *Водичу* посвећено је четвртм делу у којем су представљене народне библиотеке Републике Српске – 41 народна библиотека. Библиотеке су поређане по азбучном редоследу општина. О свакој појединачној библиотеци сазнајемо: име библиотеке, адресу, радно време, телефонски број, податке о условима за рад (величина простора, библиотечка и рачунарска опрема, библиотечки кадар), организацију одељења и служби, постојање мреже огранака, величину фондова монографских и серијских публикација, податке о завичајним збиркама, о начину прикупљања грађе, о листним и електронским каталозима, о корисницима и коришћењу услуга, културно-просветним активностима, издавачкој делатности, о наградама и признањима.

Пети део *Водича* говори о улози Матичне службе Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске у развоју библиотечке делатности. Прецизно се наводе функције општинске народне библиотеке, регионалне матичне библиотеке и централне матичне библиотеке (Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске). Ово поглавље садржи и „Анализу рада народних библиотека у Републици Српској” која се темељи на подацима прикупљеним путем „Анкете о библиотечком пословању” закључно са 31. 12. 2007. и на основу годишњих извештаја које народне библиотеке сваке године достављају Матичној служби националне библиотеке. Анализирани су: 1. књижни фондови (обим и структура, организација фонда, набавна политика), 2. коришћење фондова и услуга библиотеке (број и структура корисника, број коришћених публикација), 3. кадрови (укупан број запослених, број библиотечких радника, квалификациона структура) и 4. аутоматизација библиотечног пословања.

Интересантно је да и у овој анализи стоје нама препознатљиви коментари као што су: „библиотеке врло често не попуњавају анкетне листове у цјелини или дају непрецизне податке”; „мали број народних библиотека купује домаће новине и часописе”; „књижни фондови су често оптерећени великим бројем примјерака застарјеле и неактуелне грађе”; „аутоматизоване базе су претежно формиране као локалне и не дају могућност да се библиотеке повежу у јединствену мрежу”; „највећи број библиотека нема адекватан простор за смјештај библиотечке грађе и читаонички простор”; „основни информациони инструменти за старији књижни фонд у многим народним библиотекама још увијек су листни каталози”. Из ових коментара видимо да се и библиотекарима у Републици Српској боре са сличним проблемима као и ми у народним библиотекама у Србији – са проблемима недовољног и неадекватног простора, недостатка средстава за редовну набавку библиотеч-

ке грађе, нејединственом аутоматизацијом, slabим одзивом библиотека да изврше ревизију и отпис грађе, непотпуним и непрецизним статистичким подацима, итд.

Шести део *Водича* под насловом „Библиотекарство у пракси” прави је мали приручник за библиотекаре. Садржи најважнија упутства о завичајним збиркама (појам завичајних збирки, садржај завичајног фонда, рукописна грађа, набавка библиотечке грађе за завичајни фонд, обрада, чување, заштита и коришћење завичајног фонда, дигитализација завичајне збирке), о стандардима у библиотечној делатности (зашто су нам потребни стандарди, стручни рад, просторије и опрема, библиотечки фонд, обрада књижног фонда, библиотечки кадар, заштита и чување библиотечке грађе, статистика, смернице за унапређење рада), о заштити библиотечке грађе (задатак и принципи заштите, оштећења грађе и мере заштите, оштећења грађе под утицајем околине, елементарне и друге непогоде, дигитализација, заштита информационих система), о ревизији књижних фондова (редовна, ванредна и делимична ревизија, припреме за ревизију, време спровођења ревизије, методе рада ревизије, отпис библиотечке грађе).

Последњи, седми део књиге садржи азбучни адресар народних библиотека Републике Српске и азбучни регистар по општинама.

Водич је обогаћен фотографијама сваке поједине библиотеке што веома доприноси да се оне доживе и као културне

установе, а не само као статистички подаци о њима. Поред фотографија, за сваку библиотеку је речена покоја реченица о нечему што је карактеристично баш за њу, било да је реч о детаљима из историје или неки податак из њеног савременог живота и рада.

Као извори података за израду *Водича кроз народне библиотеке Републике Српске* послужили су одговори на „Анкете о библиотечком пословању”, годишњи извештаји и подаци прикупљени приликом посета библиотекама. Вредност *Водича* не умањује ни чињеница да су за неке библиотеке недостајали сви подаци.

Аутор овог узорног водича, Милка Давидовић, у Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске ради од 1984. године – најпре као библиотекар-педагог, затим као руководилац Дечјег одељења, руководилац Градске јединице, руководилац Матичне службе регије Бањалука, данас руководилац Матичне службе Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске и помоћник директора. Члан је комисије за полагање стручног испита и предавач и аутор приручника за предмет Историја писма, књиге и библиотека.

И, на крају, можемо се сасвим сложити са констатацијом проф. др Александре Вранеш, која у својој рецензији тврди да се аутор прихватио врло тешког задатка – „начинити од сувих чињеница занимљиву читанку, а не изгубити објективност и прецизност”.

Мр Владимир Арсенић

Градска народна библиотека „Жарко Зрењанин”, Зрењанин
ulaznica@zrbiblio.org

Библиографија Бранислава Петровића

Вукићевић, Дејан. *Библиографија Бранислава Петровића*. Панчево: Градска библиотека, 2009.

Састављање библиографије лаицима често делује као неизмерно досадна ствар. Седиш у библиотеци и/или архиву и копаш по неким старим књигама, часописима и ко зна чему још, да би као резултат сопственог труда на крају добио попис туђих текстова (овде схваћених најшире могуће). Међутим, ти исти лаици сваког дана седе испред рачунара и „сурфују” Интернетом непрестано отварајући нове и нове линкове у потрази за најскупљом ствари – информацијом. Библиографи, ти владари хипертекста, много пре него што је Интернет могао да се роди као сулуда пророчко/песничка идеја о глобалној мрежи, били су први сурфери људским знањем, које се не креће линеарно, него ризоматично.

Уводећи у књизи *Библиографија Бранислава Петровића* (Градска библиотека Панчево, 2009) ред у дело Бранислава Петровића, популарног „Бране из НИН-а”, Дејан Вукићевић, један од најбољих и свакако најприлежнијих библиографа у нас, уводи нас у један свет који функционише на два начина: прво,

као сређена апаратура за свако следеће истраживање дела овог песника, дечјег писца, колумнисте и новинара, а затим и као својерестан позив на истраживање асоцијативног простора којима се кретао Бранислав Петровић. Постоји јеврејска пословица која каже: „Ако спасиш једног човека, спасао си читав свет.” Рад библиографа управо јесте спасавање дела једног човека које може да представља капију за улазак у ризоматични свет књига и знања који нас може одвести незнано куд.

Копајући, дакле, по архивима, библиотекама, приватним збиркама и на местима на која можда не бисмо ни помислили, Вукићевић је открио велики број лица Бранислава Петровића и омогућио нам да и ми то исто учинимо. Свака, па и ова библиографија, јесте позив на ново

путовање које можда нема ту удобност Интернет сурфовања, али зато носи једну тактилност која често остаје заборављена и запостављена.